

REFERAT

9. januar 2025

Fortidsminder

Hoda El-Sharnouby
hes@slks.dk
33 74 50 31

Jour. nr. 25/02545

Møde 5, 2025 i Det Arkæologiske Udvalg

Mødedato: 18. november 2025 kl. 10:00 til 14:00

Sted: H.C. Andersens Boulevard, 5.sal, møderum 2

Deltagere:

Esben Aarsleff (EAA), Henning Matthisen (HEM) Lene Høst Madsen (LHM), Malene Refshauge Beck (MRB), Mette Klingenberg (MEK), Mette Svart Kristiansen (MSK), Niels Algreen Møller (NAM), Peter Moe Astrup (PMA), Morten Stenak (MS), ref.: Hoda el-Sharnouby (HES)

Afbud:

1. Velkomst

2. Referat fra møde d. 2. september

Godkendt

3. Meddelelser fra SLKS

- Revisionsarbejdet af de arkæologiske strategier er i gang, og fokus er i første omgang jernalder.
- Der er på FL 16 til 27 afsat yderligere 20,3 mio. kr. til tilskud til private bygherrer (mikro/små og mellemstore virksomheder), der påtræffer væsentlige fortidsminder i forbindelse med deres anlægsarbejde. I alt er der afsat ca. 60 mio. kr. til puljen til arkæologiske undersøgelser, hvis formål er beskrevet i FL-2026, § 21.33.37.40.
- Der er på FL 26 afsat 8 mio. kr. til digitalisering, kortlægning og dokumentation af fortidsminder, herunder erosionstruede fortidsminder ved de danske kyster. Projektet udmøntes på Nationalmuseet.
- Arbejdet med en reform af digebeskyttelsen forsætter.
- Den 14. november afholdt styrelsens et marinarkæologisk informationsmøde i København med deltagelse af museer med marinarkæologisk ansvar. Der er udarbejdet udkast til vejledning med en række tekniske standarder. Museerne er inviteret til at komme med bemærkninger inden jul.

4. Meddelelser fra museerne og universitetet

- Der er en afmatning i de bygherrebetalte undersøgelser i visse områder af landet, bl.a. på Fyn og i Holstebro, hvor kommunerne er meget forsigtige i forhold til at sætte nye projekter i gang. Andre steder er mange store projekter i gang eller i planlægningsfasen: Mindst 40 ha henover Mors skal forundersøges forud for ny motorvej, klimarenovering af Helsingør mv.
- Museerne laver mange udtalelser vedr. små projekter inden for grøn omstilling. Der er ligeledes flere 100 ha store naturprojekter på Sjælland og i Jylland, der præges af rådgivere, der ikke forholder sig til mulige arkæologiske forekomster. Dette er problematisk og skaber udfordringer for museerne.
- Nationalmuseet og Museum Vestsjællands projekt med nedslidning af gravhøje præsenteres på museernes faglige orienteringsmøde d. 24. og 25. november.
- Nationalmuseet er så småt gået i gang med styrelsens bestilling vedr. udredning af skovrejsnings indvirkning på den jorddækkede kulturarv. Udredningen er bestilt som et redskab til håndteringen af kulturarven i forbindelse med den grønne trepart.
- ODM og Det Grønne Akademi er på turne rundt i landet for at afslutte projektet: Det Grønne Akademi. I denne turne lanceres også ODM's detektorundersøgelse.
- De Kulturhistoriske Museer i Holstebro fik ny direktør d. 1. september 2025, ny organisation d. 7. oktober og Mette Klingenberg er nu vicedirektør.
- Aarhus Universitet er under forandring. Som et resultat af besparelser oprettes to studieordninger hvor kulturarvsdimensionen skal forsøges indarbejdet.
- Moesgård Museum efterspørger træ/træstammer fra jægerstenalderen i forbindelse opbygningen af dateringskurver.

5. Energiø Bornholm/EAA

Museum Nordsjælland hjælper til med udgravningerne på Bornholm, men modsat de fleste andre udlån af arkæologer mellem museerne, så sorterer arkæologerne på Bornholm under Museum Nordsjælland. Det giver mange erfaringer, at arbejde videre med, såfremt ordningen skal forsætte eller bruges på andre museer.

6. Evaluering af årsmødet d. 7. oktober

Årsmødets tema blev generelt taget godt i mod.

Forskning på museerne i kølvandet på den nye reform.

Forskningen, der med museumsreformen og nedlægningen af KFU er blevet nedprioriteret fra statens side, er gået fra at være en kerneopgave på museerne, til at være et sekundært område i forhold til formidling og besøgende. Der planlægges en dybere diskussion af problemstillingen med

invitation af gæster til et efterfølgende møde i DAU.

7. Status for rul af nye medlemmer

Der udskiftes tre medlemmer i DAU med overgangen til 2026. Kristoffer Buck Petersen (repræsentant for ODM) og Claus Feveile (Museum Vest) stoppede i 2024, og Mette Svart Kristiansen (Aarhus Universitet) stopper ved udgangen af i år.

Styrelsen udpeger to nye medlemmer ved slutningen af året, ligesom ODM udpeger et medlem fra ODM's Arkæologiske Udvalg.

8. Evt.

Vigtige datoer i 1. kvartal af 2026

20. januar: 1. møde i DAU

13. februar: Frist for indsendelse af ansøgninger til dyrkningstruslen

10. marts: 2. møde i DAU (vurdering af ansøgninger til dyrkningstruslen)